

Sygn. akt IV CZ 40/11

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSA Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku Adama B.

przy uczestnictwie Piotra B.

o dział spadku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 16 września 2011 r.,

zażalenia uczestnika postępowania

na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie drugim postanowienia

Sądu Okręgowego

z dnia 21 października 2010 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie w punkcie drugim.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 7 września 2010 r. w punkcie pierwszym oddalił apelację wnioskodawcy oraz w punkcie drugim oddalił wniosek uczestnika Piotra B. o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą. W uzasadnieniu do punktu drugiego, odnosząc się do regulacji zawartych w przepisach art. 520 k.p.c., podkreślił, że w postępowaniu nieprocesowym nie ma dwóch przeciwstawnych stron postępowania, nie można zatem mówić o przegrywającym, który powinien zwrócić koszty postępowania wygrywającemu (art. 98 § 1 k.p.c.). Artykuł 520 § 1 k.p.c. wyłącza zastosowanie art. 108 § 1 k.p.c., tylko zaś wyjątkowo, jeżeli uczestnicy w różnym stopniu byli zainteresowani wynikiem postępowania albo ich interesy były sprzeczne, sąd może orzec, kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 520 § 2 k.p.c.) lub na zasadzie zawinienia (art. 520 § 3 k.p.c.). W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy uznał, powołując się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 1999 r., III CKN 497/98 (OSNC 2000, nr 6, poz. 116), że wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą nie uzasadnia odstąpienia od reguły określonej w art. 520 § 1 k.p.c.

Uczestnik postępowania Piotr B. wniósł zażalenie na postanowienie o kosztach postępowania odwoławczego, zarzucając naruszenie art. 520 § 3 k.p.c. przez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy interesy uczestników postępowania były sprzeczne, a apelacja wnioskodawcy została oddalona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 6 czerwca 2008 r. oddalił wniosek Adama B. o dział spadku po Annie B., ustalając w szczególności, że Adam B. i Piotr B. zawarli ustną umowę o dział spadku. Sąd Rejonowy, powołując się na art. 520 § 3 k.p.c., nałożył ponadto na Adama B. obowiązek zwrotu Piotrowi B. kosztów postępowania związanych z jego udziałem w sprawie, a szczegółowe rozliczenie kosztów postępowania pozostawił referendarzowi sądowemu. Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 7 września 2010 r. wprawdzie oddalił apelację, aprobując

w ten sposób rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, inaczej natomiast niż Sąd Rejonowy ocenił zasadność wniosku uczestnika postępowania Piotra B. w kwestii zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą. Z takim rozstrzygnięciem nie można się zgodzić. W postępowaniu nieprocesowym jest wprawdzie zasadą, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c.). Jednakże w sytuacji, gdy interesy uczestników są sprzeczne, sąd może orzec zgodnie z regułą odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 520 § 2 lub 3 k.p.c.). Istnieją zaś takie sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym, w których interesy stron są z natury rzeczy sprzeczne. Do takich spraw należą w szczególności sprawy o stwierdzenie nabycia własności rzeczy przez zasiedzenie (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2011 r., III CZ 27/11, niepubl.). Natomiast w tzw. sprawach działowych nie zachodzi przewidziana w art. 520 § 2 i 3 k.p.c. sprzeczność interesów tych uczestników, którzy domagają się podziału, niezależnie od tego, jaki sposób podziału postulują i jakie wnioski składają w tym względzie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., III CZ 46/10, OSNC 2011, nr 7-8, 88). Wyjątkowo jednak w sprawie o dział spadku interesy uczestników postępowania mogą być uznane za sprzeczne w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 k.p.c., jeżeli jeden z nich żąda oddalenia wniosku na tej podstawie, że już wcześniej został dokonany umowny dział spadku, drugi zaś mimo to domaga się orzeczenia przez sąd o dziale spadku.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).